

Список використаних джерел:

1. Цілі розвитку тисячоліття. Україна 2000–2015. Національна доповідь. ISBN: 978-966-2748-77-2. Київ – 2015. – 124 с.
2. Наказ МОЗ від 29.12.2016 р. № 1422 «Про внесення змін до наказу Міністерства охорони здоров'я України від 28 вересня 2012 року № 751».

Конет А.В.

студент,

*Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича*

ТЕХНОЛОГІЇ МАНІПУЛЮВАННЯ СВІДОМІСТЮ У ВИБОРЧОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ

Сучасні політичні події в Україні зумовили актуалізацію проблеми дослідження технологій маніпулювання свідомістю у виборчому процесі. В нашій державі існує брак довіри і до влади, і до опозиції. В цій ситуації потенціал, закладений у концепціях технологій маніпулювання свідомістю у виборчому процесі, повинен ретельно аналізуватися, щоб їх можна було використати з максимальною користю для застереження суспільної свідомості.

В Україні одним із домінантних чинників, що здійснює вплив на перебіг політичного процесу, зумовлюючи своєрідність державотворення, виступають технології маніпулювання свідомістю у виборчому процесі. Політичні вибори в Україні – це реально показова форма масової участі у політиці, тож маніпулювання свідомістю в перехідному суспільстві частіше за все зводиться до вузької сфери – виборчого процесу[1, с. 14-15].

Вагоме значення для окреслення стратегій маніпулювання свідомістю виборців мають праці українських науковців, в яких висвітлено широкий спектр проблематики перебігу сучасних демократизаційних процесів в Україні: В. І. Бурдяк, Н. Ю. Ротар, А. М. Круглашов, В. М. Примуш, М. І. Сазонов, О. О. Чемшит та інші. Разом з тим, у дослідженнях, присвячених висвітленню технологій маніпулювання свідомістю у виборчому процесі, приділяється недостатня увага політико-психологічним чинникам, які здійснюють суттєвий вплив на специфіку виборчих процесів, зокрема в перехідних суспільствах.

Характеризуючи використання маніпуляційних технологій в політичних процесах варто зазначити, що всі виборчі технології, які застосовуються у ході виборчої кампанії, незалежно від того, вважають їх спеціалісти чистими чи брудними, базуються на маніпуляції свідомістю виборця. Тому виникла ціла «індустрія» технологій, яка за допомогою ідеологічних механізмів дозволяє управляти свідомістю людей. Маніпуляція – це вихідний, базовий варіант взаємодії при якому один учасник змушує інших учасників діяти в його інтересах та за його програмою так, що це не розпізнається іншим тале викликає в них опору [1, с. 21]. Право громадян брати участь в управлінні державними справами, вільно обирати і бути обраними до органів державної

влади та місцевого самоврядування є фундаментальною засадою демократичного суспільства. Це можливо лише тоді, коли громадяни нашої держави матимуть змогу робити свідомий вибір на користь цінностей, вмінь та знань, які забезпечують громадянам свідому участь і позицію в політичному житті [2]. Технологіями маніпулювання свідомістю називають послідовну сукупність методів, прийомів і засобів маніпуляційного впливу, метою якого є спонукання суб'єкта дозздалегідь визначеного вирішення певного завдання. Грамотний вибір технологій дозволяє маніпулятору домагатися запланованих результатів шляхом формування в масовій свідомості найбільш прийнятних для себе суспільних та дієвих алгоритмів [1, с. 23].

Однак, оскільки людина соціальна істота, відповідно соціум постійно впливає на думки та рішення індивіда. Відбувається це через грамотно підібрані та ефективно впроваджені технології маніпулювання свідомістю.

Одним з потужних засобів впливу на виборців є телебачення. Недаремно сучасні вибори називають телевиборами. Серед низки прийомів та методів для маніпулювання свідомістю (анонімний авторитет, ефект бумерангу, ефект ореолу тощо), найпоширенішим є метод «буденна розповідь», який використовується, коли потрібно «привчити» людей до насильства, крові, вбивств, усякого роду лиходійств. Через декілька тижнів такої обробки населення перестає реагувати на найжахливіші злочини і масові вбивства, що відбуваються в суспільстві. (наступає психологічний ефект звикання). Саме за допомогою методу комунікативної технології маніпулювання більшість населення України вже давно спокійно та буденно реагує на численні смерті в операції проти терористів, яка триває вже довгих три роки. Існує також великий набір сучасних методів маніпуляційного впливу заснованих на психології сприйняття людинизокрема: метод «відволікання уваги» або ж «копченого оселедця». Як відомо, аби збити собаку зі сліду, достатньо протягти через цей слід копчений оселедець. Аналогічно відвертається увага аудиторії від важливої, але не вигідної маніпуляторам інформації за допомогою подання іншої інформації максимально сенсаційній формі; «створення фактів» полягає в ланцюговому з'єднанні реальних фактів, що дійсно мали місце, з вигаданими правдоподібними і неправдо-подібними подіями; «маніпулювання семантичною структурою висловлювань» полягає вретельному доборі слів, які викликають або позитивні, або ж негативні асоціації, що зумовлює «потрібний» ракурссприйняття інформації; «використання чуток», інакше кажучи, дані» агенції новин ОБК» (Одна Баба Казала); «викриття секретної інформації», отриманої нібито знайдених, але «анонімних джерел». А якщо ж реакція буденегативною, то завжди є можливість «спростувати» інформацію, оголосивши її «вигадками журналістів» [2].

Наведена коротка характеристика стисло переліку сучасних методів маніпуляційного впливу наглядно інформує нас про своєрідну «інформаційну війну», на якій активно реалізуються усі можливі засоби маніпулятивного впливу. З кожним роком ця війна набирає нових мотивованих сил, адже повністю незалежних ЗМІ, на жаль, практично не залишилося.

Список використаних джерел:

1. Ідрісов Б. Електоральна культура населення України в умовах трансформації суспільства: автореф. дис. ... канд. соціол. наук: 22.00.04 / Б. Ідрісов. – К.: Ін-т соціології НАН України, 2006. – 38 с.
2. Победа Н. Моделі української ідентичності / Н. Победа // Доповідь на конференції українських випускників програм наукового стажування в США, Львів, 18-21 вересня 2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.kennan.kiev.ua>.

Константинівська А.К.

аспірант,

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

ЕЛЕКТРОННА ДЕМОКРАТІЯ ЯК НОВИЙ МЕХАНІЗМ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

За дослідженнями останніх років, використання інформаційно-комунікаційних технологій надає громадянам можливості безпосередньої участі в політичних процесах, цьому сприяють використання різних електронних інструментів, як наприклад проведення онлайн-консультацій та дискусій, використання електронних петицій [3]. Криза традиційних державних каналів комунікації призвела до відсторонення представницької влади від громадянського суспільства. Політики та державні службовці не підтримують конструктивний діалог з громадянами, що спричиняє розчарування та недовіру до політичної системи, які згодом проявляються в низькій явці на виборах та пасивній політичній позиції [5].

Електронна демократія розширює можливості участі громадян у процесах обговорення та ухвалення державних рішень; використання інструментів електронної демократії дозволяє глибоко усвідомити державні процеси, покращити свою компетентність в широкому колі питань. Завдяки новим технологіям, вага голосу та думки одного громадянина стала найбільшою за всі часи [3, с. 70]. Розширення участі громадян через електронні канали комунікації призводить до додаткової легітимації державної влади, більшої прозорості та ефективності використання державних ресурсів. Щоб посилити довіру громадян до влади необхідно їх активно залучати до формування порядку денного та процесів ухвалення державних рішень. Тільки в умовах відкритих дискусій, обміну інформацією, можливості виражати свої думки та ідеї можна стати відповідальним громадянином з вираженою політичною позицією [1, с. 96].

Науковці відзначають, що потенціал нових електронних каналів комунікації, не тільки в оперативній та прозорій передачі політичної інформації, а й у підвищенні якості організаційних процесів між органами державної влади та громадянським суспільством. Розвиток інформаційно-комунікаційних технологій є стратегічною умовою для інституційної